

Hanke-esittely:

Biodiversity created by art, culture and cross-sectoral collaboration

Hyvinvointilautakunnan kokous 24.8.2026

Viite: Hankehakemus esiteltiin ja lupa hankkeen hakemiseen käsiteltiin hyvinvointilautakunnan kokouksessa 24.3.2026 32§ (LAPDno-2026-174).

Hankkeen nimi: *Biodiversity created by art, culture and cross-sectoral collaboration*

Päätösviranomainen & pvm: Interreg Aurora -hallintoviranomainen, 09.06.2026 (NYPS 20379666)

Päätöteuttaja (Lead Partner): Lapuan kaupunki / kulttuuripalvelut

Toteutusaika: 01.09.2026 – 28.02.2029 (30 kk)

Interreg Aura ohjelman rahoitusteema: Vihreä ja kestävä siirtymä / Luonnonsuojelu ja luonnon monimuotoisuus

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Interreg Aurora -ohjelma on myöntänyt 609 073 euroa EU-EAKR-rahoitusta (65 % tuki) rajat ylittävälle ryhmähankkeelle. Hankkeen kokonaisbudjetti on **937.087 euroa**, josta Lapuan kaupungin osuus on **213.515 euroa**.

Hankkeen tavoitteena on luoda ja pilotoida uusia toimintamalleja luonnon monimuotoisuuden (biodiversiteetin) vahvistamiseksi taidelähtöisten ja osallistavien menetelmien avulla:

- **Siilojen purkaminen:** Yhdistetään ekologit, maisema-arkkitehdit, opettajat, taiteilijat ja kunnanhallinto Suomesta ja Ruotsista.
- **Kuntalaisten osallistaminen:** Sovelletaan kaupunkikulttuurisuunnittelua (Urban Cultural Planning) ja taidemenetelmiä asukkaiden sitouttamiseksi luontotekoihin (esim. niityt, vieraslajien torjunta, hyönteishotellit).
- **Pedagogiset materiaalit:** Luodaan varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen avoimia oppimateriaaleja ja kiertäviä välinepaketteja.
- **Yhteisöllisyys ja hyvinvointi:** Vahvistetaan eri ikäryhmien välistä yhteistyötä ja sosiaalista kanssakäymistä.

2. Osallistuvat organisaatiot (7 kumppania)

- **Suomi:** Lapuan kaupunki (Lead Partner), Suupohjan Kehittämisyhdistys ry (Leader Suupohja) , Ab Yrkeshögskolan vid Åbo Akademi / Novia UAS (Pietarsaaren kampus)
- **Ruotsi:** Skellefteå kunta, Bodenin kunta, tiedekeskus Exploratoriet i Skellefteå AB, Skellefteå Museum AB

3. Lapuan kaupungin paikalliset pilotit

Hankesuunnitelmassa mainitut kohteet. Hankkeen lähdettyä käyntiin, näitä tulee lisää.

1. **Lapuan kaupungin** varhaiskasvatus (Kissankello ja Liuhtari), kaavoitus (Vanhan Paukun kaava), viheraluepalvelut (kaupunkiniittyohjelma, vieraslajien torjunta)
2. **Ruhan kylä:** Kouluniityn perustaminen ja biodiversiteettialueen rakentaminen yhteistyössä koululaisten ja kyläläisten kanssa.
3. **Saarenpääkoti** (Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue): Luonnon monimuotoisuustekojen integrointi ikäihmisten Green Care -toimintaan ja sukupolvien väliseen yhteistyöhön päiväkotien kanssa.
4. **Koulut ja varhaiskasvatus:** Lähiluontoalueiden hyödyntäminen ulkoluokkahuoneina ja pedagogisten materiaalien testaaminen.

HANKKEEN TYÖPAKETIT

Hankkeen toimenpiteet jakautuvat **kolmeen työpakettiin (Work Packages, WP)**.

TYÖPAKETTI 1: Monialainen yhteistyö ja taitojen vaihto (WP1)

Aika: 01.10.2026 – 31.01.2029 / Budjetti: 187 418 €

1. Rajat ylittävä asiantuntijaverkosto (1.1):

- Kootaan Suomesta ja Ruotsista 12–20 asiantuntijan verkosto (kuntapäätäjiä, ekologeja, maisema-arkkitehteja, opettajia, taiteilijoita, kulttuurialan toimijoita ja aluekehittäjiä).
- Muodostetaan rajat ylittäviä asiantuntijapareja (esim. suomalainen ja ruotsalainen opettaja/ekologi) kokemusten vaihtamiseksi.
- Kumpaankin maahan kiinnitetään oma taiteellinen asiantuntija fasilitoimaan monialaista työskentelyä.

2. Biodiversiteettiratkaisujen ja toimintamallin kehittäminen (1.2):

- Kehitetään ja viimeistellään 5 uutta biodiversiteettiratkaisua. Ekologit tuottavat tieteellisen pohjan, taiteilijat asukkaiden osallistamismenetelmät ja pedagogit oppimistyökalut.
- Hyödynnetään kaupunkikulttuurisuunnittelua (Urban Cultural Planning, UCP) alueiden "Genius Locin" eli paikan hengen ja sosiaalisten tarpeiden kartoittamiseen.
- Laaditaan yleiskäyttöinen menetelmäopas hallinnollisten siilojen purkamiseksi.

3. Käytännön työkalupakki / Toolkit (1.3):

- Kehitetään selkeä työkalupakki kokousrakenteista, osallistamistekniikoista sekä keveistä suunnittelu- ja dokumentointityökaluista kunnille, kouluille ja järjestöille.

TYÖPAKETTI 2: Taidelähtöinen osallistaminen ja pilotit (WP2)

Aika: 01.12.2026 – 30.09.2028 / Budjetti: 327 980 €

1. Taidelähtöinen tiedonkeruu (2.1):

- Perinteisten kyselyjen sijaan käytetään tarinankerrontaa, soveltavaa draamaa ja leikillisiä menetelmiä (kuten LEGO-mallintamista) asukkaiden "hiljaisen tiedon" ja tarpeiden kartoittamiseen.
- Kerätään 4–6 laadullista aineistoa kohdennettuna lapsille, senioreille ja muille käyttäjäryhmille.

2. Maankäyttö ja sidosryhmät (2.2):

- Huomioidaan eri omistussuhteet (yksityiset maanomistajat, kylät, kunnat) luontotekojen sovittamisessa maankäyttöön ja kunnalliseen päätöksentekoon.

3. Käytännön pilottitoimet alueittain (2.3):

- **Lapua (Ruhan kylä):** Kouluniityn perustaminen ja luontotyyppien ennallistaminen koululaisten ja kyläläisten yhteistyönä.
- **Lapua (Saarenpääkoti):** Luonnon monimuotoisuustekojen yhdistäminen ikäihmisten Green Care -toimintaan ja sukupolvien väliseen yhteistyöhön.
- **Suupohja / Geopark:** Vieraslajien torjuntapilottihanke Hyypänjokilaaksossa sekä taidelähtöinen luontotapahtuma Lauhanvuoren luontoreitillä matkailijoille.
- **Boden (Ruotsi):** Sommarhänget-nuorisotapahtumaan rakennettava vihreä taidenurkkaus, jonka teokset siirretään myöhemmin vanhusten hoivakoteihin.
- **Skellefteå (Ruotsi):** Viheraluesuunnittelun ohjaus sekä Nordanån omenatarhan maisemapilotti museon ja tiedekeskuksen kanssa.
- **Pietarsaari:** Asukkaiden osallistaminen Kittholmin alueen biodiversiteettisuunnitelman toteutukseen.

TYÖPAKETTI 3: Pedagoginen kehittäminen ja pilotointi (WP3)

Aika: 01.01.2027 – 31.01.2029 / Budjetti: 421 690 €

1. Pedagogisten materiaalien laadinta (3.1):

- Luodaan varhaiskasvatukseen ja alakouluihin soveltuvat oppimateriaaliluonnokset, jotka käsittelevät luontokatoa ratkaisukeskeisesti ja ilman ilmastopsyllisyyttä.
- Kootaan fyysisiä, kiertotourina toimivia välinepaketteja (suurennuslasit, pikkulapiot, tutkimusvälineet ja tehtäväkortit).

2. Kokeilut ja pilotit kouluissa/päiväkodeissa (3.2):

- Materiaaleja testataan käytännössä keväisin ja kesäisin 2027 ja 2028.
- Lapualla toteutetaan 2–3 pilottia päiväkotien ja Ruhan koulun kanssa. Seniorit osallistuvat lajien seurantaan ja niittyjen kylvämiseen yhdessä lasten kanssa.

- o Bodenissa kokeillaan koulun yhteydessä toimivan "kouluvesikon" (school wetland) suunnittelua ja Nordanåssa osallistavaa toivomuskaivoa.

3. Materiaalien viimeistely ja julkaisu (3.3):

- o Viimeistellyt oppimateriaalipaketit käännetään suomeksi ja ruotsiksi sekä julkaistaan täysin avoimena (Open Access) kaikkien koulujen käyttöön verkossa.
- o Kiertävät fyysiset opetuspakettikassit jäävät hankekumppanien lainattaviksi alueen kouluille ja päiväkodeille.
- o Tuloksia levitetään valtakunnallisesti tiedekeskusten (esim. Exploratoriet), museoiden (esim. Skellefteå Museum) ja Geopark-verkostojen kautta

RAHOITUS

Lapuan kaupungin omarahoitussumma koko 30 kuukauden hankekaudelle on ainoastaan **22.419 euroa** (n. 10,5 % Lapuan hankebudjetista). Tämä osuus tulee täyteen omalla työllä, sekä yleisillä toimitilakuluilla jotka ovat jo mukana vuosittaisissa talousarvioissa (ATK, tilavuokrat..)

Hankkeessa käytetään flat rate 40% mallia yleiskustannusten kattamiseen.

Rahoittaja / kumppani	kokonaiskustannus	EU-tuki	Valtion osuus (Lapin liitto)	Lapuan omarahoitus
Lapua	213 515 eur	138 785 eur	52 311 eur	22 419 eur
Koko hanke yhteensä	937 087 eur	609 073 eur	118 294 eur	209 720 eur (kaikki hankekumppanit)

HANKKEEN HALLINNOINTI

- Kansallisesta vastinrahaosuudesta tulee vielä erillinen päätös Lapin liitolta.
- Kaikkien hankepartnereiden kanssa tehdään yhteistyösopimukset, jossa sovitaan hallinnollisista käytänteistä ja vastuista sekä mahdolliset maksatusten takaisinperintätilanteet.
- Hankkeelle palkataan päätoiminen projektipäällikkö, joka vastaa hankkeen hallinnosta, toteutuksesta ja koordinaatiosta.
- Myös muutamalle muulle kaupungin työntekijälle on varattu pieniä työaikaosuuksia hankkeelle ja hankerahoituksella (esim. taloushallinto, varhaiskasvatus).
- Projektipäällikkö kokoaa yhteen hankkeen raportointikokonaisuudet ja maksatushakemukset. • Maksatushakemukset tehdään sekä Interreg Auroran hallinnoivalle viranomaiselle (Norbottens Län) ja kansallisesta vastinrahoituksesta Lapin liitolle. Maksatuspäätösten mukaisesti Lapuan kaupunki tilittää hankekumppaneille heidän osuutensa. Maksatushakemukset tehdään 6 kk välein. • Hankkeen virallinen kansainvälinen yhteistyökieli on englanti, mutta myös ruotsin ja suomen kieltä käytetään aktiivisesti.